

EGYENLŐSÉG

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

TÁRSADALMI HETILAP.

Előfizetési feltételek:

Budapest, VI., váci körút 3.

SZERKESZTI

Egész évre házhoz küldve . . . frt 7.—
Félévre " 3.50
Negyedévre " 1.75

hová minden küldemény intézendő.

SZABOLCSI MIKSA.

Egyes szám ára 14 kr.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Viktória császárné szava.

Csaknem úgy látszott, mintha Brissot-nak azon híres mondása, hogy a szabadság oly étel, melyet nem minden gyomor emészthet meg, Németországra illenék legjobban. Azon országban, melyben a tiszta ész kritikája érlelődött, hol Lessing és Mendelssohn a vallásszabadság és türelmesség magvait már egy évszázad előtt hintették el, ismét felülkerekedtek a Muckerek és pietisták és mióta a diadalmaskodó kard ismét hüvelyében nyugszik, a közép-kor szertárából keresték elő az előítéletek elrozsdásodott fegyvereit, melyekkel egy évszázad erkölcsi vívmányai ellen szálltak sikra.

Lessing Náthánja, a vallásszabadság ezen hőskölteménye rég el van felejtve és csak egy remniscentia maradt fenn belőle, hogy »a zsidót mégis meg kell égetni!« Az erkölcsök ezen elvadásása, a józan ész trónvesztettsége közepette egy nagy vigaszunk maradt fenn és ez azon tudat, hogy legyen bár a nagy tömeg félrevezetve, borítsák bár el a sötétség felhői a nép részének láthatárát, azért a tisztult nézetek egészen kiirtva nincsenek. És ha mindjárt csak egyesek azok, kik letéteményeseikként jelentkeznek, de ezek oly kidomborodott jelenségek, hogy biztos a reményünk, miszerint a szabadság szent tüzét kialudni nem engedik.

A hős uralkodó, ki a leghatalmasabb trónon a történet egyik legnagyobb mártyrja, e tekintetben uralkodásának rövid ideje alatt a szellemek felbátorításában és a lankadó erők felelevenítésében máris hervadhatlan érdemeket szerzett magának; ő és oldala mellett azon angyalis, a szabad és büszke Albion nemes leánya az általa táplált világboldogító eszméknek eme buzgó apostola.

A német császár ajka még mindig néma, de azon nemes eszméknek, melyek hős lelke mélyében el vannak rejtve, kifejezést ad Viktória császárné, ki egyik kezével a szegények

könyeit szárítja fel, a másikkal pedig elutasítja és elítéli az antiszemizmus aknamunkáját.

»Az antiszemita üzemeket férjem és én lelkünkől utáljuk.«*) Ezen szavak arany betűkkel lesznek Frigyes császár uralkodásának évkönyveiben feljegyezve. A német császárné eme nyilatkozata méltó pendantja fennen gondolkodó felséges férje trónörökös korában tett ama örökké elfelejthetetlen szavainak, melyeket Magnus titkos tanácsoshoz a »National Invalidenstiftung« ülésén intézett: »Az antiszemizmus Németország szégyenfoltja, s ha külföldön vagyok, emiatt az egy dolog miatt szégyenlem német voltomat.«

A volt trónörökös eme szavai voltak a síbolygó, mely alatt a csüggedt szabadelvűség akkor a harcot ismét felvette.

És a német császár betartotta azt, mit a német trónörökös mondott. Hatalmasabb kommentárt nem adhatott szavainak, mint midőn trónralépésekor eme világtörténelmi szavakat üzente nemzetének: »Szívemhez egyaránt közel áll minden polgár, mert a baj napjaiban mindegyik teljesítette kötelességét.«

Viktória császárné egy harmadik jelszót tüzött a szabadelvűség és egyenlőség zászlajára. E zászló alá fognak újból sorakozni, e zászlót fogják lobogtatni és győzelemre vinni mindazok, kik az emberiség fejlődésében bizalmukat el nem veszítették.

Vajha engedné a Mindenható, ki a nemzetek és népek sorsát igazgatja, hogy Németország nemes császárnéja és vele a szabadság isteni eszméjének minden barátja repesve az örömtől és boldogságtól eme nyilatkozat megerősítését hallhatnák még erőteljesen elhangzani a német császár ajkairól!

Dr. Neumann Armin,
országgyűlési képviselő.

*) Viktória császárné ezen nyilatkozatát Lüneburgen való tartózkodása alatt az ottani polgármester előtt tette.

A keresztény vallásra áttért zsidó férjnek gyermeke neme szerint követi-e atyját?

Exiguus által lapunk 20. számában felvetett kérdés, melyre dr. Sztéhlo Kornél az „Ügyvédek Lapja“-ban (1. az „Egyenlőség“ 21. számát) reflektált, meglehetősen hullámokat vert. E hét folyamán ugyanez ügyben a következő két cikket vettük:

I.

Zsidó-e vagy keresztény?

Irta: dr. Glück Lipót eperjesi ügyvéd.

Sztéhlo Kornél budapesti ügyvéd ur az „Ügyvédek Lapja“ 1888. évi 21. számában helyesli a budapesti fővárosi tanácsnak 10551/1888. számú határozatát, melylyel ezen hatóság zsidó vallású Klein Vilmosné szül. Friedmann Léninek figyermekét reformátusnak megkereszteltetni elrendelte.

Mielőtt ezen kérdés tekintetében szerény nézetemet elmondanám, konstatálnom kell, hogy Sztéhlo Kornél ügyvéd ur az általa az „Egyenlőség“ 1888. évi 20. számából ismerttetett tényállást hiányosan adja elő. Kikerülte ugyanis figyelmét azon szerintem föltötte fontos körülmény, hogy az „Egyenlőség“ illető cikke szerint azon más férfiu, kivel Klein Léni szerelmi viszonyt folytatott, a kérdéses fiugyermeknek atyaságát elismerte és hogy Klein Vilmos nemcsak nem támasz-

tott atyasági igényt e gyermekre, hanem maga is hozzájárult neje azon kérelméhez, hogy a gyermekkel mint zsidóval bánjanak el.

Nézzük már most az esetet ezen kiegészített tényállásnak szempontjából.

„Pater est, quem nuptiae demonstrant.“ Ez azon álláspont, melyből a fővárosi tanács határozatának hozatalánál és Sztéhlo ügyvéd ur véleményének kifejezésénél kiindultak. Ezen elv azonban nem megdönthetlen valót, hanem csupán jogvélelmélet állapít meg, mely csak addig irányadó, míg az ellenkező bizonyítva nincs. — Ámde a fenforgó esetben — az „Egyenlőség“-ben foglalt tényállás szerint — igazolva van, hogy a gyermeknek természetes atyja ama „más férfiu“, kivel Klein Léninek szerelmi viszonya volt. E szerint Klein Vilmos nemcsak természetileg nem, hanem jogilag sem tekinthető a fiugyermek atyjának és így az ő vallása semmi befolyással nem lehet a fiugyermek vallásának megállapítására. Következik ebből, hogy Sztéhlo Kornél ügyvéd ur cikkének czimeül használt azon kérdés: „A keresztény vallásra áttért zsidó férjnek gyermeke neme szerint követi-e atyját?“ a jelen esetben aktualitással nem bír.

Klein Léninek fia tehát törvénytelen gyermek. Hazai törvényeink s jogszokásaink szerint a törvénytelen gyermekre nézve a „maternitas“ elve irányadó. Ezen elvből kifolyólag a törvénytelen

TÁRZA.

A régi zsidó büntető eljárás és a Jézuspör. *)

Irta: Dr. Eulenberg Salamon.

(Vége.)

És most térjünk vissza a bevezetésben említett cikkekre.

Ebben különösen három állítás foglaltatik, melyek nem felelnek meg a valóságnak: Az egyik az, hogy Jézus felett a nagy Synedrion ítelt, mely 71 tagból állott; a másik az, hogy a pert a talmudban előirt szabályok szerint vezették, az elítélés pedig az igaz vallástól való elcsábítás miatt a talmud alapján történt; és végre a való tényállásnak nem felel meg ama harmadik állítás sem, hogy Jézus elítélése a nagy Synedrion elé vezetés miatt, már előre bizonyosnak volt vehető.

És most ismételteljük, hogy Jézus felett nem zsidó törvények szerint ítéltek; perében nem zsidó törvényes bíróság döntött, legkevésbé pedig a nagy Synedrion. Csak rá kell mutatnom a körvonalakban előadott régi zsidó büntető eljárásra, és minden elfogulatlanul ítélőnek nyomban szemébe ötlük ennek belső valótlansága. Ily humanus elvek

mellett és ily scrupulosus eljárási szabályok intézkedése értelmében így itélni nem lehet.

Az egész új testamentumban szóval sincs említve, hogy Jézus felett a competens bíróság, avagy Synedrion ítelt volna.

Hogy Jézus felett a nagy Synedrion, vagy más törvényes bíróság ítelt volna, már azért is valótlannak látszik, mivel az egész zsidó történetben nem fordul elő egyetlen egy eset sem, mely szerint vallásos elvei miatt bárkit is halálra ítéltek volna, habár a zsidók között vallásos sectákban soha sem volt hiány.

Az „Apostolok cselekedeteiben“ is (5. 38—39) megvan írva, hogy Péter és János apostol a nagy Synedrion elé kerültek, mivel a nép előtt vallásellenes beszédek tartottak; de a bölcs Gamaliel felszólalása folytán fel lettek mentve, mivel szerinte vallásos meggyőződése miatt senkit sem lehet elítélni, hanem ezt istenre kell bizni, mondván: „Most is ezt mondom néktek: távozzatok el ez emberektől, hagyjatok békét nekik, mert ha az emberektől vagyontanács és dolog, semmivé lesz; ha pedig Istentől vagyont, ti fel nem bonthatjátok, hogy ne láttassatok Isten ellen tusakodni.“

Ha Jézus felett a nagy Synedrion ítelt volna, ugy Gamaliel valamint a bölcs Jochanan, Sakkai fia, Jézus felett is így bíraskodtak volna, és bizonyára itt is érvényesítették volna e valóban felvilágosodott világnézetet tanúsító véleményét.

*) Lásd az „Egyenlőség“ 19, és 18-dik számát.

gyermek lép az anyjának statusába, követi annak vallását. Ehhez képest a kérdésben forgó fiu, mint törvénytelen gyermek, zsidó vallásu anyjának vallását követi és mint ilyen a pesti izr. hitközség anyakönyvébe bevezetendő.

Ezekből folyó nézetem tehát, hogy a fővárosi tanács helytelenül határozott, midőn Klein Léni gyermekének megkereszteltetését és a református anyakönyvbe való bevezetetését elrendelte.

Habár a természetes atyának vallása a fenforgó kérdésnek eldöntésére szintén semmi befolyással sem bír, az ügynek kirívó illusztrálása végett tegyük fel — mert az „Egyenlőség“ e tekintetben felvilágosítást nem nyújt — hogy a természetes atya zsidó vallásu. Akkor a fővárosi tanácsnak felfogása szerint ugyánlana a dolog, hogy a zsidó férfiu általegy zsidó nővel nemzett gyermek mégis keresztény és pedig azon egyedüli okból, mert a zsidó nőnek négy év előtt keresztény hitre áttért és tőle azóta tényleg különválva élő férje tőle törvényesen elválasztva nem lett.

No hát, ilyen képtelenséget — sit venia verbo — a kánoni jog nem rendelhet és a gyakorlat nem szentesíthet!

II.

Az „Egyenlőség“ május 20-iki számában Exiguus, az „Ügyvédek Lapja“ 26-iki számában pedig Sztehló Kornél ügyvéd mond véleményt a czimbeli kérdés fölött. Pedig e kérdés eldöntése által a

Jézus felett éjjel és egy pap magán házában bíráskodtak, rendszeres bizonyítás és tanácskozás nélkül; ez nem történhetett a zsidó törvények meghagyásai szerint.

De Jézust zsidó törvények szerint sem istenkáromlás, sem hamis jóslás, és a vallástól való elcsábítás miatt halálra ítélni nem is lehetett.

A halállal büntetendő istenkáromlás tényálladéka ugyanis a zsidótörvények szerint abban állott, hogy Isten neve káromlások és szitkozódások között említették; a második templom ideje alatt pedig az istenkáromlás tényálladéka abban állott, hogy az Isten négybetűs nevét, melyet csak a főpap ejthetett ki a legbelsőbb szentélyben, káromlások és szitkozódás kíséretében említették.

És a hamis jóslás büntetnének megállapítása törvény szerint azon feltételtől függött, hogy a jóslás nem teljesült; hogy tehát hamis jóslás alapján Jézus felett ítéletet mondhasanak, zsidó törvények szerint be kellett volna várnai, hogy Jézus eme szavai: „Sőt annak felette mondom nektek: Ezidő után meglátjátok az embernek fiját ülni az Isten hatalmas jobbja felől és eljönni az égnek felhőiben“ (Máté: 26. 63.) be fognak-e teljesülni vagy sem.

Jézus mindig Izrael vallásos tanait vallotta a magáéinak és ezért a vallástól való elcsábítás miatt sem lehetett őt elítélni.

Ha figyelembe vesszük végre, hogy Jézust a két első

mi konkrét esetünk még egyáltalában nincsen megoldva, mert arra is meg kell felelnünk, valjon, ha a házastársak különválva élnek és ily körülmények között nem a férj által nemzett gyermek születik, a törvénytelen vélelme harcol-e a gyermek mellett általában és valjon e vélelmet az anyakönyvvezető, vagy a bíró van-e hivatva elbírálni?

Hogy Exiguus nem jogászi módon ítél, annak egyszerűen az az oka, hogy a gyermek vallásának és törvényes vagy törvénytelen voltának kettős, össze nem zavarható kérdését kellőleg külön nem választja. Ha csupán a gyermek vallását vesszük figyelembe, a vegyes házasságok analógiájára kétségtelenül elfogadjuk a fővárosi tanács véleményét, melyet Sztehló ur is helyesel. Ha meg azután arról értesülünk, hogy a szóban forgó gyermek tulajdonképpen nem született a supponált vegyes házasságból, hanem csak ezen házasság fennállása idején, de nem a férjtől, akkor okvetlenül az lesz az anyagi igazság, hogy a fiu anyjának zsidó hitét kövesse. Nem is kell egyéb, mint ezt az anyagi igazságot illő módon constatalni és akkor Exiguus rögtön meg lesz elégedve.

De menjünk sorjában!

Tételes jogunk nem intézkedik arról az esetről, ha a zsidó házastársak egyike kereszténynyé lesz, és ha az ennek daczára továbbra is érvényes házasságból gyermek születik. Hogy a kánonjog szelleme irányadó lehetne ily esetben, mint azt Sztehló ur

evangelium előadása szerint istenkáromlás miatt ítélték el, s hogy e körülményt az istenkáromlás meghallgatása alkalmával szokásos ruha széttépés ceremóniája is támogatja: ugy az elmondottak szerint bizton állithatni, hogy ez nem az illetékes bíróság ítélete. Azt sem lehet az elítélés jogossága mellett folhozni, hogy Jézus beismerte, miszerint ő Isten fia. Hiszen tudjuk, hogy a zsidó büntető eljárás szerint pusztán beismerése alapján Jézust elítélni nem lehetett, különösen akkor midőn eme mondása közelebbi magyarázatát sem adta.

Ezeknél fogva tehát egész határozottsággal mondható, hogy Jézust nem a zsidók, hanem a rómaiak ítélték el; kinszenvedéseit is ezek okozták; a zsidók ilyen barbarizmust nem ismertek.

Jézust, ki a római iga alatt szenvedő zsidók között mint Christus, vagyis mint messiás felkent király lépett fel a rómaiak fogták el és ítélték el politikai okokból, felségsértés és a fennálló hatalom elleni lázadás czime alatt. Nem valószínűtlen azonban, hogy Pilatust e tette elkövetésére néhány fanatisált zsidó pap besugása indította, mert ezek csak az ő védelme alatt rögtönözhatték ama törvénytelen és formátlan bíróságot, mely Jézust zsidó törvények ellenére halálra ítélte.

állítja, azt legyen szabad kétségbe vonnunk. A kánontörvénytár nem jus commune; a hazai állami jog a jus commune, mert a kánonjog csak a katolikusokat kötelezi, ezeket is csak annyiban, amennyiben az állami törvényekkel nem ellenkezik; ha ellenkezik velük, akkor a kánonjog szabálya megdől. És különösen nem mondható competensnek a kánonjog oly házasság viszonyainak elbírálásánál, mely evangélikus és zsidó között áll fenn, mikor hiszen még a katolikus és nemkatolikus keresztények vegyes házasságánál sem irányadó. Egyébiránt maga Sztéhló ur is helyesli a fővárosi tanács azon nézetét, hogy tételes intézkedés hiányában a fenforgó keresztény-zsidó házasságra nézve az 1868. évi LIII. t.-cz. kiterjesztése szolgáljon zsinormértékül. A zsidók csak örömmel vehetik, ha a törvényhozás, vagy a hatóságok e törvényt rájuk is kiterjesztik, mert hisz ez által tulajdonképen a zsidó és keresztény felekezetek viszonyosságának olyatén megállapítását nyerjük, mely a teljes egyenjogúság alapján áll. Avagy hihető-e, hogy a zsidó vallás tényleges egyenjogusítása esetén a mózes-hitbeliek viszonya a keresztény felekezetekhez másnemű lesz, mint a mely a különböző keresztény felekezeteké egymás között? És másért küzd-e a modern magyar zsidóság, mint hogy az 1868. évi LIII. t.-cz. rája is alkalmaztassék?!

Az ügynek ezzel az oldalával tisztában volnánk tehát. Teljesen függetlenül ettől döntendő el a soraink elején fölvetett másik kérdés, melynél szóba sem kell hozni azon véletlen körülményt, hogy a házaspár egyik fele zsidó vallású. Elégséges csupán a tényt konstatálni, hogy férj és feleség, kik biróilag nincsenek elválasztva, külön élnek és a nő házasságtöréséből, — mert másnak nem minősíthetjük, — gyermek születik. Hogy a gyermek milyen nemű, az teljesen irrelevans, mert ha törvényesnek bizonyul, úgy vegyes házasság esetében is a már idézett törvény adja meg a mértéket arra nézve, hogy a gyermek milyen hitben neveltessék föl, ha pedig törvénytelenisége tünnék ki, úgy persze anyja vallását követi. A fölött lehetne és kell tehát vitatkozni, hogy ki van hivatva a házasságtörésből született gyermek törvényes, vagy törvénytelen voltát elbírálni. Az anyakönyvvezető, vagy a közigazgatási hatóság, vagy a rendes bíró? Kétségtelenül egyedül az utóbbi. És az is kétségtelen, hogy csupán a férjnek áll jogában neje gyermekének törvényességét kétségbe vonni. De nem elégséges a férj egyoldalú nyilatkozata, még akkor sem, ha azt a nő esküvel erősítené meg; hanem szükséges, hogy a férj rendes bírói uton tiltakozzék az ellen, hogy a gyermek, kit nem ő nemzett, nevét, vallását és egyéb a törvényes gyermeket megillető jogokat élvezzen. Ezt írja elő hazai judikaturánk állandó gyakorlata, ezt az osztrák polgári törvénykönyv 158. §-a, sőt, mivel az ily kérdésben hozott ítélet nem egyedül a férj és feleség (anya) jogait, esetleg

merő akaratát vagy óhajását van hivatva megállapítani, hanem egyuttal magának a gyermeknek is legkényesebb és legbecsesebb statusa iránt határoz, a bíróság által kirendelendő gondnoknak még akkor is van működési tere, ha a férj és feleség a gyermek törvénytelen volta tekintetében — tudja isten, miféle ok vagy érdekből — megegyezőleg nyilatkoznának. És bár nem kisebb tekintély, mint Kovács Gyula, úgy vélekedik, hogy a férjétől külön élő asszony gyermekének minősítése tekintetében az anyakönyvelőt causae cognitio illeti meg, (lásd a „Jogtudományi Közlöny“ 1886. évi márczius 19-iki számát) mi nem vagyunk hajlandók a lelkeszre ily roppant hatáskört reáruházni, még akkor sem, ha őt e tényében a férj és feleség egybehangzó akarata támogatná.

Az ügy állása ezek után igen egyszerű. A főváros tanácsa, támaszkodva az érvényesen főnálló házasság okozta vélelemre, törvényesnek tartja Klein Vilmosné gyermekét, illetőleg figyelembe nem vehetvén a törvénytelenítésnek megkísérlett sommás útját, helyesen és igazságosan rendelte el, hogy a fiu apja vallását kövesse. És bizonyára másként dönt vala, jobban mondva az ügy önmagától eldőlt, ha megelőzőleg a törvénytelenítés aktusa kellő módon és időben ejtetik meg, vagy ha igazoltatik, hogy e célból a kellő lépések már megtétettek.

Ha érvényes volt a Klein Vilmos és Friedmann Léni közötti házasság, miután a férj már kikeresztelkedett volt, úgy törvényes, vagy törvényesnek vélelmezendő a gyermek is, mely e kikeresztelkedés után született, és az ellenkezőnek bizonyítása ép úgy megkövetelendő, mint hogyha a házaspár egy hiten volnának. Az a körülmény, hogy a házaspár hosszabb vagy rövidebb idő óta külön élnek, csak megkönnyíti a bizonyítást, csak valószínűvé teszi a törvényteleniséget, de implicite még nem foglalja magában. Csak is így vehető figyelembe a különböző vallomások is. És ha a férjnek, Klein Vilmosnak úgy tetszenék, és szánt-szándékkal nem törvénytelenítene a fiut, bizony ebben nolens-volens még az anyának is meg kellene nyugodnia. Így volna ez akkor is, ha a házaspár különböző keresztény felekezet tagjai volnának. A katolikus anya is fájlalná, ha fiát férjének reformált hitében kellene fölnevelnie, mikor pedig talán a fiu nemzője is katolikus? ... Azaz bocsánat, egy különbség van a két eset közt. Ha a férj utólag törvényteleníti a fiut, ez reformátusból katolikussá lehet, tehát van restitutio in integrum, miglen a Friedmann Léni fiáról a keresztviz többé nem lesz lemosható. Ámde ennek semmi köze a jelen esethez. Annak a törvénynek, mely kimondja, hogy keresztény a zsidó hitre nem térhet, immanens tulajdonsága az, hogy a lelkiismereti szabadságot lábba tiporja. A Klein Vilmosné esetében csak jobban kidomborodik e törvény igazságtalan volta, mert olyan valaki kénytelen a keresztiség szentségének malaszt-

jait élvezni, a kinek, ha a kellő megelőző rendszabály fogamatba vétetik, módjában lett volna az ó testamentum szerint üdvözülni.

Tehát épen megfordítva tartom mint Exiguus; magában a konkrét esetben és eldöntésében nem találok elyi harcz szükségét. Csak a kis fiut, meg az édes anyját sajnálom. Abban azonban nagyon igaza van neki, hogy „a zsidó vallást már régen kellett volna recipiálni.“ Akkor aztán az 1868. évi LIII. tczikket nem csak úgy találomra, per analogiam fogják alkalmazni.

Berényi Sándor.

Az országos rabbiképző X. értesítője.

I.

Az országos rabbiképző 1886/7-iki tanévről szóló értesítője, több mint félével megkésve, csak most jelent meg; azonban a késedelemért bőven kárpótol az intézetnek Bánóczi József dr. szemináriumi tanár és a M. Zs. Sz. szerkesztője által nagy gondnal összeállított és ügyesen csoportosított „első évtizedének története.“

Rabbiképzőnk első évtizedének történetét, mely 98 lapon 16. fejezetben tárgyalja anyagát, olvasóinkkal már csak azért is meg kell ismertetőnk, — természetesen vázlatosan — hogy betekinthessek ama műhelybe, melyből vallásunknak már 13, a kor színvonalán álló, új hirdetője kikerült s a mely hivatva van a vallás és hazafiság eszméjét egyesítve mind szélesebb körben terjeszteni; de szükségesnek tartjuk ezt azért is, mert teljes áttekintést nyújt az intézet egy és olyan momentumáról is, melyeket akkor meglehetősen — részint magyar nyelvű felekezeti lap hiányában részint más okokból, — a nagy közönség meg nem ismerhetett.

E momentumok közül az első az intézet felavatási ünnepélye, melyet Bánóczy dr. a négy első fejezetben gazdag eredeti adatokban ismertet.

Ez alkalommal az értesítőnek e részét mutatjuk be. A tulajdonképpeni történeti részt és az intézet 1886/7. évi működéséről számot adót a következő két számban közlendő kivonatokban.

*

Az 1866. óta vajudó rabbiképző alapításának eszméje 1877. október 4-én öltött testet, mikor az intézet megnyitó ünnepélyvel megkezdte pályafutását.

A megnyitó ünnepélyen a kormány részéről Tisza Kálmán miniszterelnök, Trefort Ágoston vallás- és közoktatásügyi miniszter és Tanárky Gedeon titkárja voltak jelen. A főrendek közül Majláth György országbíró, és a főrendház elnöke; továbbá 13 képviselő, a főváros 7 tagú küldöttsége, Ráth Károly főpolgármesterrel és Kammermayer polgármesterrel élén; a budapesti tudományos egyetem részéről Hoffmann Pál rektor, Herczegh Mihály és Rupp János dékánok; a debreczeni és nagy-enyedi ev. ref. és a kolozsvári unit. főiskolák, a bpesti ág. ev. és az ev. ref. hitközségek küldöttségei; külföldről: a boroszlói „zsidó theologiai szeminárium“, a berlini „zsidó tudományok főiskolája“, a párisi „Alliance israelite universelle“ és a bécsi, meg a lemergi zsidó hitközségek; a hazai hitközségek közül pedig az aradi, albert-irsai, bajai, balassa-gyarmati, budai, debreczeni, duna-földvári, eperjesi, esztergomi, győri, hliniki, homonnai, hódmező-vásárhelyi, jászberényi, kolozsvári, kecskeméti, kis-czelli, komáromi, liptó-szt.-miklósi, makói, márté-szalkai, nagy-bittsei, nagy-kanizsai, nagy-körösi, nagy-

szt.-miklósi, nagyvárad, nyírbátori, ó-budai, pápai, pest, rájeczai, rózsashegyi, siklósi, simándi, szombathelyi, szeged, szegszárdi, temesvári, ujbpesti és zolyomi hitközségek küldöttségei vettek részt.

A felsoroltakon kívül jelenvolt több rabbi is.

Az ünnepély egyes pontjai melyek két órai időt vettek igénybe, ezek voltak: 1. a pesti zsidóhitközség énekkara Friedmann Mór főkantor vezetése alatt CXI. zsoltárt énekelte. 2. Schweiger Márton az orsz. izr. iroda elnöke üdvözlő beszédet tartott, melyben az országos rabbiképző eszméjének fejlődését vázolta. 3. Az intézet építési történetét felolvasták s egy okmányba összefoglalva a zárkőbe helyezték.

Ezen okmányban el van mondva, hogy ő felsége 1873. évi május 6-án kelt rendeletével megengedte, hogy az 1856. évi márcz. 29-én és 1869. évi jun. 14-én kelt legfelsőbb elhatározása értelmében egy „országos rabbiképző intézet“ az országos izr. iskola-alap költségén Trefort 1873-évi ápril 29-ikén 7559. sz. a. kelt előterjesztése értelmében felálltassák, s hogy a nevezett minister rendelete értelmében az 1873. jul. hóban a községkerületi elnökök gyűlésén hozott javaslat alapján az intézet egy izr. felekezeti egyénekből álló bizottság közbenjöttével építessék fel és rendeztessék be. E bizottság tagjai voltak:

Aronsohn Löbl Brassó, Deutsch Bernát Budapest, Deutsch Samuél Budapest, buzíasi Eisenstatter Ignác Temesvár, Frankl Vilmos Pozsony, Dr. Goldzieher Ignác Budapest, Dr. Hirschler Ignác Budapest, Hochmuth Abraham Veszprém, Holländer Leo Eperjes, Dr. Kayserling M. Budapest, Dr. Kohn Sámuel Budapest, Leopold Sándor Szegszárd, Dr. Ligeti József Szekesfehervár, Neuwelt Armin Budapest, Pillitz Daniel Velenceze, Dr. Pollak Henrik Budapest, podhrágyi Popper Lipót Bécs, Schermann Sámuel Temesvár, Schweiger Márton Budapest, Steinhardt Jakab Arad, Stern Bernát Budapest, Wahrmann Mór Budapest, Wahrmann Sándor Budapest, Wolfner Gyula Budapest.

El van mondva, hogy e bizottság indítványára a közokt. minister a Budapest budzsaútca 13. számú telek megszerzését jóváhagyta és Kolbenhayer Ferencz és Freund Vilmos bpesti műépítészek elfogadott építési tervei alapján a munkálatokat 1875. aug. hó 19-én adták ki és hogy kiknek.

4. Kohn Sámuel dr. bpesti rabbi a rabbiképző intézet állandó bizottsága nevében beszédet tartott, melyben az új rabbiszeminárium hivatásáról ékes szavakban emlékezett meg. 5. Bacher Vilmos dr. tanár a rabbiképzőintézeti tanári kara nevében az intézet jövőjéről lelkesülten szólt. 6. Gretz Henrik dr. történettudós a boroszlói zsidó theologiai szeminárium nevében üdvözlöt mondott s egy, az országos irodához a vezérbizottsághoz és tanári karhoz intézett üdvözlő felíratot nyújtott át, melyben a boroszlói szeminárium mintegy a magyar rabbiképző anyjának vallja magát és azon czélokért küzdönék, melyekért ő küzd. 7. Cassel Dávid dr. tanár a berlini „Hochschule für die Wissenschaft des Judenthums“ nevében megkapó köszönetet, üdvözlöt és elismerést mondott. 8. Kompert Lipót dr. költő, a bécsi izr. hitközség nevében lendületes üdvözlöt adott át.

Az utóbbi három szónok a király, a haza, a kormány és Trefort szabadelvűségét is különösen hangsúlyozta.

Az intézet felavatását követő napon tehát 1877. október hó 5-én ünnepélyes aktus kíséretében adták át az intézet templomát a közhasználatnak.

Az ünnepély péntek estére esett, mely alkalommal Bloch M. tanár a „Nér tómid“ (örök mécs) meggyuj-

tása után ezen alapigéből „Legyen világosság és lön világosság“ pompás kis alkalmi beszédet mondott.

Az intézet diplomájában a rákövetkező szombati napon K a u f m a n n n Dávid dr. tanár a délelőtti istentisztelet alkalmával ezen alapige kapcsán „Igy szól teremőd, o Jakób, és alkotód, Israel, ne félj, mert megváltlak, neveden szólitlak, enyém vagy!“ (Jes. 43, 1.) nagyszabású tartalmas beszédet tartott, melynek az anyaga az imaház és az iskola hivatása volt.

Az intézet felavatási ünnepélye alkalmából a külföld, hazánk és egyes felekezetei és iskolái képviseltetésükön kívül még számos üdvözlő irattal és távirattal is részt vettek a magyar zsidóság örömeiben.

Üdvözlő iratok (kis részben bejelentések) érkeztek: 1) A külföldről; Angolországból: Anglo-Jewich Associationtól Londonból; Ausztriából: a bécsi izr. cultushitközség előljáróságától (2), a bécsi izr. Allianzetól; Bécs fűnfhausenből Schmie dl drtól, a brünni izr. hitközség előljáróságától, Placzek dr. rabbittól Brünnből, a czer-noviczi izr. hitközség előljáróságától, a lemergi izr. hitközség előljáróságától, a Schomer Israel egylettől Lembergből, a prágai izr. hitközség előljáróságától, K a e m p f S. F. drtól Prágából, a trieszti izr. hitközségek előljáróságától; Belgiumból: Astruc Aristid Belgium nagyrabbijától Brüsseltől; Dániából: Wolf tanár rabbittól Koppenhágából; Franciaországból: a párisi izr. semminariumi társulattól, az Alliance Israelite Universelle-től Párisból, Netter, nizzai rabbittól; Németországból: a berlini zsidó tudományok főiskolájától, Zunz drtól Berlinből, Philippson Lajos drtól Bonnból, a boroszlói zsidó theologiai szemminariumtól, Lazarus L. dr. drezdai fő rabbittól, Rahmer M. dr. magdeburgi rabbittól és Perles József dr. müncheni rabbittól; Oroszországból: az oroszországi zsidók közt a civilizáció és felvilágosultság terjesztésére alakult egylettől Szt. Pétervárról; Svédországból: Lewysö hn L. dr. stockholmi rabbittól.

2) Az országból: a debreczeni ref. főtanodától, a kecskeméti ref. főiskolától, a kolozsvári ev. ref. főtanodától, az unitáriusok kolozsvári főtanodájától, a mármaroszigeti ref. lyceumtól, a nagy-enyedi ref. főiskolától, a napai ref. főiskolától, a pozsonyi ág. ev. lyceumtól és a sárospataki ref. főiskolától.

b) A hazai izr. hitközségek közül a következők üdvözölték az ifju intézetet: az alsó-kubini congr. hitközség, az aradi, a budai, a dunaföldvári, a kaposvári, a kassai, a lugosi, a szigetvári, a tapolczai, a turócz-szt. mártóni és a pozsonyi izr. hitközségek előljáróságai.

c) Mint magánemberek a következők üdvözölték az intézetet: Apponyi Albert gr. Budapestről, Friedländer dr. Désről, Hochmuth Abraham főrabbi Veszprémből, Klein dr. főrabbi Szigetvárról, Lévy Henrik budapestről, Popper Lipót Bécsből, Popper József dr. Miskolczról, Schey Fülöp Bécsből és Szász Károly Budapestről.

11—r.

Szellemzsidók.

a talmud, midrás és a későbbi rabbinikus irodalomból.

A boldogság oly telített serleg, mely kilyukad mihelyt megragadjuk. Mire ajkunkkal érintjük, oda van tartalmának fele.

Minden roszban az a jó és minden jóban az a rosz, hogy amint jött, el is mulik.

Hétszerte többre becsülöm a rabszolga feleségét, mint a fejedelem kedvesét.

A tudatlan gazdag mindenestre több, mint a tudós szegény; mert hisz a tudós szegény akárhány-szor őrzi a tudatlan gazdag kűszöbét, míg a tudatlan gazdag el nem megyen a tudós szegényhez.

Tévedés. A tudós szegény elmegyen a tudatlan gazdaghoz, mert az ő hiányát nem kell szégyelnie; a tudatlan gazdag nem megyen el a tudós szegényhez, mert ami nála hiány az biz elég szegény.

Odaadnám Nakdimonnak leányomat, ha meju-chasz (nemes származású) volna.

Az ő őse ép olyan nemes volt, mint a te ősed; annak idején meztelenül sétált az Éden kertjében. Az pedig, kit anyjának nevez, kit nővérenek szólit, sokkal előkelőbb, mint a te anyád és nővéred; mert ők uralkodónők, kiknek a fél világ hódol.

Kik ők?

Anyjának mondja a bölcs belátást, nővérenek a tudományt. Hát nem-e nagyobb meju-chasz Nakdimon náladnál?

Milkát bántja Tirczah büszkesége.

Vajjon miért?

Mert a Tirczah büszkesége sérti az ő (Milka) büszkeségét.

A büszkeség sokaknál takaró, melylyel szegyenüket fődik.

A tűz mikor oltják, maga világít az oltóknak.

Lassan lépdegél a lustaság, azért éri utól a nyomor és a szegénység.

A soklábu (állat) lassan halad, sok cseléddel előre nem jutsz.

A gazdálkodó anyja mellét szopja, a kereskedő dajka mellén táplálkozik.

Mielőtt munkádat befejezted volna, olybá vedd, mintha meg sem kezdedted volna.

Panaszkodol, hogy nem ért szerencse, légy boldog, hogy szerencsétlenség nem ért.

A lustának roppant hosszúak a napok; egész élete azonban nagyon rövid.

Talmudista.

IRODALOM.

Deutsch Henrik magyar pentateuchfordításának harmadik könyve megjelent. Hogy mily nehézségekkel járhatott éppen ennek a könyvnek magyar fordítása és kommentálása, azt mindenki tudja, ki a pentateuch eredeti szövegét ismeri. A könyv nagyobb része az áldozatokról és a papi törvényekről szól, tehát oly dolgokról, melyek végtelenül távol esnek a modern gondolkodástól és a melyek a tanításnál is a legnagyobb nehézségeket okozzák. A kitűnő tanférfiu szerencsésen oldotta meg nehéz feladatát, mert úgy a fordítás, mint a komment-

tar, melyet legközelebb Ben Jud á-nk nagyobb cikkben ismertetni fog, a mellett, hogy hiven visszaadja a szent nyelv sajátos eredetiségét, mint ez oly kiváló tudós hebreistától, minő Deutsch Henrik, másképen nem is várható, zamatos és mégis klasszikus magyarságával közelebb hozza a tanuló-, vagy olvasóhoz az oly nagyon idegen tárgyat is. A fenséges erkölcsi törvények fordítása és magyarázata, melyekben a harmadik könyv oly gazdag (K'dósim szidrája) valóságos műremeket képez. Különben mondtuk, legközelebb e munkát bőven ismertetni fogjuk.

Heti naptár.

Vasárnap (1888. június 3.) 5648. szivan 24, hétfő 25, kedd 26, szerda 27, csütörtök 28, (éjféltől 40 perccel ujhöld születése (móléd l'vónó), péntek 29, szombat 30. Rós chódés első napja (ha két napi Rós chódés van az első nap a lefolyt hó utolsó, a második nap az új hónap (jelen esetben Támuz hó) első napjára esik.) Sachriszután mondanak Halélt. Felolvasnak két torából. Muszafban Tikanto sábosz helyett Áto joczárto-t imádkoznak. Délután olvassák a 4. perek-et. Heti szidra: **Kórách.**

Előfizetési felhívás.

Tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetésük május végével lejárt, teljes tisztelettel kérjük, méltóztassanak előfizetéseiket megújítani, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

Előfizetési feltételek:

egész évre	7 frt — kr
fél évre	3 frt 50 kr.
negyed évre	1 frt 75 kr.

Papok, tanítók és községi hivatalnokoknak:

egész évre	6 frt — kr.
fél évre	3 frt — kr.
negyed évre	1 frt 50 kr.

**Az „Egyenlőség“
szerkesztősége és kiadóhivatala**

Budapest, Váci-körút 3. sz.

H I R E K.

— **A német császárné nyilatkozatáról,** melyet lapunk vezércikke méltat, lapunk zárta előtt vett berlini tudósítás ezt írja »Viktoria császárné Lüneburgban való tartózkodása alatt a városnak a felséges asszony tiszteletére rendezett lakomáján ő felsége magához hívatta Lauenstein főpolgármestert és referáltatott magának a város viszonyairól.« »Milyen városukban a felekezetek közti viszony?« kérdezé aztán a császárné.« »A legjobb, felség,« válaszolt a kérdezett. »Ennek őszintén örvendek« szolt

a császárné, és szivemből óhajtom, hogy mindenütt így legyen, mert a felekezetek közti surlódást, de kivált az antiszemita üzelmeket én is megférjem is szivünkől megutáltuk.«

Zsidó konfirmáció. A pesti izr. hitközség előjárósága — erről meg vagyunk győződve — nem tudta, milyen frivol játékot akarnak üzni a zsidó hittel és szokásokkal, midőn a konfirmáció kísérletére az engedelmet megadta. Csak amerikai reform hitközségektől telhet ki annyi vakmerőség a zsidó vallás iránt, a mennyit az e hó 2-án délután a sip-utcai izr. iskola disztermében, illetve imaházában tapasztaltunk. Honnan vette a konfirmációt szervező tanár a jogot, szombaton délután nyilvánosan a torahból 3 különböző szakaszt felolvasni (a 2., 3. és az 5-ik könyvből)? Melyik szanhedrin, melyik rabbi-kollegium engedte ezt meg neki? Énekeltesse a leányokkal a »s'mah«-t, »ásré«-t akármit, mondassa el velük a betanított »szentségek«-et, de ne használja fel a komédiához a torah szent tekercsét! — Méltatni fogjuk különben e »konfirmációt« legközelebbi számunkban.

— **Rabbi-bevonulás és esküvő.** Pozsonyi levelezőnk írja: Hogy az ide közelfekvő Köpcsény község az üresedésben volt rabbi állására a helybeli nyilvános rabbi-iskola egy kiváló növendékét, Perlsz Armit választotta meg, és hogy a nevezett rabbi, az elhunyt köpcsényi rabbi unokáját jegyezte el, már annak idején megirtam. Nevezett rabbi m. hó 28-án tartotta bevonulását községébe, és tartotta meg egyszersmind menyegzőjét. Ez alkalomból a város keresztény polgárainak színe-java a zsidókkal karöltve szép fogadtatást rendezett. Perlsz Armin rabbi híres tanítója, Schreiber pozsonyi főrabbi, valamint Neumann, rabbi-helyettes és számos volt tanuló társa kíséretében indult el Pozsonyból. A Duna tulsó oldalán az érkezőket a köpcsényi hitközség küldöttéi éljenzéssel fogadták s az előjáró szépen mondott beszéddel üdvözölte a rabbit és vendégeit, mire Perlsz rabbi talpraesetten válaszolt. Ezután a hosszú, nemzeti zászlókkal feldiszitett kocsisor utnak indult a közel Köpcsénybe, hol a város köztiszteletben álló jegyzője rendezkedése folytán mozsárlövésekkel fogadták az érkezőket. A városban Perlsz rabbi nagytudományu tanítóját, Schreiber főrabbi urat üdvözölte, mit az előjárók is tettek; — tanítójának köszönetet mondva a tőle tanultakért. — Schreiber főrabbi ur meghatottan válaszolt tanítványának és örömet fejezte ki Köpcsény község ügyes választásáért és a felett, hogy a község elhunyt nagy rabbi érdemes követőre talált. Beszédét a jelen voltak valamint a diszben megjelent városi előjárók sűrű éljenzéssel fogadták. Ezután a templomba vonultak, hol Perlsz rabbi lépett a szószékre és tartalomdus székfoglalóbeszédet tartott. A beszéd után következett az esketés, mit újra mozsárlövések előztek meg. A szertartásokat Schreiber főrabbi ur végezte. Az esküvő

után lakomára gyűltek össze a jelenvoltak, melyen Perlsz rabbi öcsse és számos tanuló társa számos felköszöntőt mondtak. A lakoma csak késő éjjel ért véget.

— **Dr. Feldmann József**, czeplédi rabbi egy héttel előbb, mint tervezve volt és nem Budapesten, hanem Czepléden tartotta meg múlt hó 27-én esküvőjét Adler Rózsa kisasszonynyal Nagy-Károlyból. A czeplédi izr. hitközség e napot a fiatal rabbival együtt ünnepelte, kit ritka szeretettel és tisztelettel vesznek körül hívei. A távolról érkező vendégeket a község tagjai saját vendégeikül fogadták és páratlan vendégszeretettel ellátták. A hitközség, a »Chevra Kadisah«, a nőegylet, a »Komák egylete« testületileg jelentek meg boldog lelkésük előtt, hogy jókívánataikat öröme napjához szép és benső szavakkal kifejezzék. Szép és gazdag ajándékokban sem volt hiány, mert a ki csak tehetett, ilyen uton is kifejezte ragaszkodását a derék pap iránt. Az esketési szertartást a vőlegény 76 éves ősz atyja, Feldmann Mátyás, mátészalkai rabbisági ülnök örömtől és meghatottságtól reszkető hangon végezte. Sem a templom, sem annak tágas udvara nem fogadhatta be a jóakarók és kivancsiak nagy tömegét, mely a szomszédos utcákat is ellepte, és melynek legnagyobb részét nemzsidók képezték. Este 8 órakor a Moskovitz szálloda nagy termében gazdag lakomára gyűltek egybe a vendégek, melynél a község előkelőbb tagjai is megjelentek. Csakhamar megeredt a felköszöntők árja, melynek csak éjfél tájt szakadt vége. Nehéz napja volt ez a czeplédi táviróhivatalnak, mert nem kevesebb, mint kétszáz üdvözlőtávirat érkezett a menyasszony családjára és a vőlegény számos barátjára és jóakarójára részéről. Dr. Jellinek Adolf Bécsből ezt sürgönyözte: »Der schönsten Rabbinerin und dem glücklichsten Rabbiner Ungarns herzliches Mázoltóv Dr. Jellinek.«

— **Dr. Neumann Ármin** orsz. képviselő, lapunk jelestollu munkatársa a szeszadó törvényjavaslat tárgyalása folyamán a lefolyt héten tartotta meg az országházban szűzbeszédét, melyről a lapok rendkívül gazdag adatai miatt fölötté elismerőleg emlékeztek meg s a mely azt bizonyítja, hogy Neumann Ármin dr. amilyen szakavatott és tudós tanára az egyetemen a kereskedelmi jognak, ép olyan alapos nemzetgazdász is.

— **Dr. Mezei Ferencz**, ki néhány magvas és pompás magyarsággal és kiváló szakismerettel irt cikket lapunkban is közzétett, de a ki később nagy sajnálatunkra elkeseredett ellenfelünké lett. (I. a. »Szelid polémiák«-at) a lefolyt héten vétetett fel a budapesti ügyvédi kamara lajstromában. Utolsó ügyvédi vizsgáját fényes sikerrel 3 hét előtt tette le. Egyelőre megmarad az izr. orsz. iroda irodájában, hol évek hosszú során át sok sikerrel és kiváló szorgalommal működött. Meg vagyunk győződve, — és ezt szívből kívánjuk neki — hogy csakhamar ismerni fogják mint a főváros egyik legkeresettebb ügyvédjét.

— **Dr. Bárány Józsefet**, jelenleg debreczeni hitszónok és egyike a legjelesebb zsidófiatal hitszónokoknak Magyarországon, a próbaszónoklatok után, miket a lefolyt sevuósz ünnepen a székesfehérvári congressusi hitközség templomában tartott, és melyekkel mintegy meghódította hallgatóságát, a nevezett hitközség rabbijává választotta. Dr. Bárány még nem nyilatkozott, elfogadja-e a választást.

— **Téli imaház.** A dohányuthzai nagy templom udvarában imaházat rendeznek be a téli hétközna-

pokra. A helyiség eddig a felügyelő lakása volt. Most a falak át lesznek törve, az ablakok megnagyobbítva és az egész templomi mezbe oltóztatva. Az imaház 100—120 embert fogadhat majd magában. A nagy ünnepeken persze benne is rendeznek isteni tiszteletet. Egy hónap lefolyása alatt az új imaház kész lesz.

— **A pesti izr. nőegylet leányvahalazában** (Damjanich-utza 26) az intézet 6 osztályu elemi iskolájában f. hó 7-én lesznek az ünnepélyes évfárá vizsgák.

— **A budapesti egyetem évkönyve szerint** az 1887-8 év második felében az egyetemnek 3541 hallgatója volt; ezek között legtöbb: 1491 katolikus, s utána számszerint a zsidó felekezet következik 1145 hallgatóval.

— **Az aradi izr. hitközség** elnökségét és választmányát f. hó 10-én fogja megválasztani. A választási mozgalmak erősen is folyamatban vannak. Így a választó bizottságnak m. hó 30-án megtartott gyűlésén elhatározták, hogy tavaly elhunyt hitközségi elnök helyébe Bing Vilmost, a ki nemcsak hitsorsosai közbecsüését, hanem mindazokét, kikkel valaha érintkezett nyerte meg, egyhangulag választják meg. Ennek folván május 31-én egy küldöttség jelent meg az új jelöltnél, hogy felajánlja neki az elnöki tisztséget. Inkei Emil, városi képviselő, a küldöttség szónoka, kiemelte Bing sokoldalú hasznos munkásságát és megjegyezte, hogy Bing megválasztatása már azért is kívánatos, mert nem hajhássza a népszerűséget, hanem belső szükségből munkálkodik mindenütt, ahol szükségét érzi. Bing megköszönte a bizalmat és a kínált tisztség elfogadására való hajlandóságát kifejezván, rövid vonásokban programját is vazolta és különösen hangsúlyozta, hogy minden törekvése oda fog irányulni, hogy az aradi zsidók közt a magyar szellemet és hazafiságot folyton emelje, istápolja, hogy az iskolák színvonalának emelése ép úgy törekvése lesz, mint az aradi hitközség számos jótékony célú intézményének fejlesztése. A küldöttség ezután Schuster Illés dr. lakására ment, ki már 37 év óta szolgálja Aradon az egészségügyet s felajánlotta neki a hitközség alelnöki állását. Schuster dr. kijelentette, hogy sokoldalú elfoglaltsága mellett is hajlandó elfogadni a tisztséget. Mindkét nyilatkozatot élénk éljenzéssel fogadták. Az aradi izr. hitközség érdemesebb emberekre, mint Bing Vilmos és Schuster Illés drra alig bizhatná hitközségi ügyei vezetését.

— **Singer Mihály** dr., ki, mint említettük, Bischitz Dávidné megbízásából az árv. z. károsultakról való adatok beszerzése végett a Tiszavidékre utazott, hogy a Hirsch br. adománya mennél előbb kiosztás alá kerüljön, mint tokaji levelezőnk írja, f. hó 20-án érkezett Nyiregyházára, s onnan kiindulván, behatóan megsejmelte T.-Eszlár, Nagyalu és T.-Lök helységeket, és különösen utóbbi helyen okozott károkat, hol a zsinagóga, a ref. egyház, és még több középület teljesen elpusztult. Tokajba f. hó 24-én érkezvén, Riesz Salamon takarékpénztári igazgató részletes és beható fölvilágosítás mellett a szükséges adatokat beszerezte. Megdöbbenéssel tapasztalta itt a roppant károkat. Az izr. zsinagóga itt is áldozata lön a bösz elemnek és a tokaji izraeliták jelenleg imaház nélkül vannak. Singer dr. Riesz ur kíséretében Bergl Gyula, nagyprépost urnál is volt, ki előtt kijelentette, hogy a Bischitz Daviené urnőnek br. Hirshh Mór ur által rendelkezésre bocsájtott pénzküldeményből bizonyos összeg kizárólag a keresztény felekezetű károsultak részére kiosztás végett a nagyprépost ur kezéhez fog juttatni. — Az izr. felekezetűek részére küldendő pénzüsszeg Riesz Salamon czime alatt fog megérkezni. — Bischitzné titkára Tokajból f. hó 25-én tovautazott O-Liszákára, onnan S.-N.-Patak, S.-A.-Ujhelyre, és visszatérve, Hevesmegyében fogja körutját folytatni.

— **Kitüntetés** Gumbiner dr., berlini egészségügyi tanácsos hitsorsosunkat, működésének 50 éves jubileuma alkalmából a német császár a vörös sasrend negyedosztályu érdemrendjével tüntette ki.

— **Zsidó aldermann.** London aldermannjává — Philipps Benjamin helyébe, kinek leköszönéséről annak idején megemlékeztünk, ennek másodszülött fiát, Philipps Györgyöt egyhangulag választották meg.

— **A londoni Royal akadémia képei** között az idén is több zsidó műve van kiállítva; közülök a legnagyobb feltűnést Solomon »Kassandra« feliratu festménye kelt, melyről a sajtó legnagyobb elismeréssel nyilatkozik.

— **A londoni reform. zsinagóga,** mely körülbelül 50 éve, hogy megalakult, mert szombatonként kevesen jelennek meg az istentiszteleten, nagyobb szabásu reformokra készül. A legfontosabbak ezek: a thóra felolvasásának három éves ciklusa és a haftora hának angol nyelven való recitálása.

— **Mint ad elégtételt a belga király.** Brüsseltől jelentik, hogy a clericalis lapok azon tényből, hogy egy d'Arenberg hgnő által nem rég rendezett bálra, melyen a belga király és királynő is megjelent, sem liberális, sem zsidó nem volt hivatalos — a liberálisok és zsidók ellen fegyvert kovácsoltak. Lipót király figyelmét ez a körülmény nem kerülte el és szépen megleczkéztette a hgnőt meg a lapokat. A d'Arenber hgnő bálja után adott udvari bálon ugyanis, melyen az egész d'Arenberg család jelen volt, a király Lambert asszonynak egy párisi Rothschild bárónőnek karját ajánlotta és vendégei nem kis csodálkozására a saját helyének egyik közvetlen közelében lévő helyre vezette. A bál folyamán ezen kívül több zsidót és liberálist tüntetett ki megszólítással.

— **Nagyszabásu jótékonyág.** Polliakoff Samuel báró orosz bankár, kinek elhunytáról a lapok nem rég emlékeztek meg, Guedella H. londoni bankár értesülése szerint, ki ezt egyenesen Pétervárról nyerte, 14,000,000 rubelt hagyott különféle jótékony célokra.

— **A zsidó pap imája a washingtoni szenatusban.** Egyik előző számunkban említettük, hogy a washingtoni senatust az eddigi szokástól eltérően az idén Mendez Pereira H. dr. zsidó pap nyitotta meg. A zsidó pap imája magyar fordításban így hangzik: „Mi Atyánk a menyekben, legyen nagy neved dicsőítve és megszentelve e földön, melyet akaratom szerint teremtettél. Előtted állok, egy fia a halhatatlan népnek, mely az ó-kor erős hatalmait támadni, felvirulni és elenyészni látta. Ezen ifju nemzet választottai között buzgón fohászokodok hozzád, vezesd tanácskozásukat, hogy általa földi műve e népnek, melyet ennek megtestesítésére teremtettél, felvirágozzék. Azon mű t. i., mely az emberiség ama javával foglalkozik, melynek következtében az egész föld egyetlen templommá alakul át, melyben háladalok dicsőítik a valódi emberi boldogságot, mert akaratom szerint él minden fiad, igazságot gyakorolva, irgalmasságot szeretve és alázatosan vándorolva színed előtt. Ha választott népedet téged szolgálni rendelted, nem szolgál-e téged ezen nagy nemzet is, midőn az emberiséget felemelni, hozzád közelebb hozni segíti?“

— **Egy — az „ő“ népükből.** Seidl József a „Die Sonntagsruhe“ cz. antiszemita lap „főszerkesztője, — mint Bécsből jelentik, több rendbeli csalás és sikkasztás elkövetése után f. hó 29-én el sem bucsuzva a kapufélfától — nyomtalanul eltűnt. Seidlnak, ki mindössze 37 éves, már „nagy“ multja van. Valamikor Bécs X. kerületében papirkereskedő volt, később nyomtatott papirossal a „Sonntagsruhe“-val és a „Wiener Illustrierte Gewerbezeitung“-gal kereskedett. Emelett „gründer“-nek készült, a mennyiben népfelkelő és veterán egyletet akart alapítani. Az igaz, hogy a benyújtott alapszabályokat nem hagyták jóvá, de azért Seidl urat ez nem gátolta, hogy a taggyűléseket, különösen a tagsági díjak „gyűjtése“ végett „buzgón“ folytassa. Buzgalma folytán hogy hány tagot sikerült szereznie, arról nem érkezett biztos adat, da arról igen, hogy 2000 frt tagsági díjat „gyűjtött“, s evvel szépen elpárolgott. Az „ő“ népükből való ezen egyet „sikerés“ ténykedéseért még collégái sem gratulálhatják meg, mert bizony még a rendőrség is botlatliti a nyomát.

SZEFFORISZ és RÓMA.

Történeli regény a negyedik századból.

Két részben.

8

Irta: **Dr. Philippson Lajos.**

Fordította: **Háber Samu.**

— Első rész. —

S z e f f o r i s z.

A távolba jutás vágya, az óhaj, hogy a világ pompájában a főváros fényében gyönyörködjék, foglalkottatta Patrika lelkét, és kíváncsisága a távol messzeségbe vonta. Rómában is vendégszerető helyre talált. Atyjának testvérbátyja és ennek egyetlen, vélc körülbelül egykoru leánya, Iddo, a legbarátságosabban fogadták és a nagy házban, melyben laktak, pompás berendezésü szobákat és számos cselédet bocsájtottak rendelkezésére. Róma csodái, a megmérhetlen élet mely itt hullámozott, a nagy forgalom nagybátyja házában eleinte annyira elfoglalták, hogy mintegy elbódulva alig tudott magáról. De vizsgálódó kutatáshoz szokott éles esze csakhamar szétfoszlatta az első megittasultság kódét és a nagyvilági lét mozgató rugóit tárta fel előtte. Az ujság ingere lassankint eltűnt. Patrika bizonyos határok közt vonult meg és ezek közt önállóan és könnyen mozgott. Nagybátyja az első évet külső kiképeztetésére szánta, magatartása kicsiszolására, azon körök szokásainak és módjainak elsajátítására, melyekben megfordult és a művészetek megismerésére, amit olyan ember, ki a világgal lépést akart tartani, nem nélkülözhetett. Patrika mind e téren is tanulékonynak és ügyesnek bizonyult, mégis a legszükségesebbekre szorulóknak és mindenütt a lényegest a lényegtelenről megkülönböztetni tudónak. Az év elmúltával nagybátya üzletébe

lépett, mely az ő kenyérkeresetét is képezni hivatva volt. Ámbár nagybátya barátságosan bánt vele, s ámbár Patrikának be kellett ismernie, hogy ennek minden intézkedése atyai, észszerű és javára czélzó, mégis vele szemben sohsem tudta elfojtani a féltékenység, szinte az idegenkedés bizonyos érzését, és mindama szemrehányás, melylyel magát emiatt illette, mivel sem csökkentette a kárt, mit ez által magának okozott és amely csak önmagával való folytonos harczra ösztönözte. Annál szivesebben időzött lánya, Iddo körében, aki, ünnepelt és körülrajongott szépség létére is, barátságosan bánt vele és a mennyire a ház illeme, és igénybe vett ideje, mert az egész nagy háztartást látszólag legalább ő vezette, megengedték, szívesen látta maga körül Patrika tehát ifju korának ezen harmadik helyén is nagyrészt egyedül, magára hagyatva érezte magát. Sok tapasztalat szerzésére, ezer meg ezer megfigyelés tételére volt ideje és alkalma és lelkében elég nyugalma és ereje, hogy ezeket feldolgozza.

Bensőbb barátokra, kik szívével összenőttek volna, nem akadt; mert a fiatal rómaiak, a kikkel érintkezett, frivolitásukkal és erkölcstelen voltukkal őt maguktól elidegenítették és ifjabb hitsorsosai közt is csak olyanokra talált, kik felületesek és egyoldalúak lévén, benső vonzalmát fel nem ébreszthették. Ennélfogva minél inkább haladt a fejlődés utján, minél nemesebben és szebben képződött ki teste lelke, annál jobban vonzódott Iddohoz, és annál szivesebben szánta neki idejét és ez is kitüntette félreismerhetlenül. Természetesen kissé bántotta a fiatal embert, a ki kezdett önérzetes lenni, hogy a vele egykoru leány felette gyámkodni látszott és mindig elvárta tőle, hogy rendelkezéseinek készséggel tegyen eleget és hálás engedelemmel kövesse. De minél tovább tartott e viszony, annál szemelláthatóbban változott. Az ifjunak gazdag, tartalmas szelleme felülmulta társnőjét és magatartásának nemessége is mély hatást gyakorolt reá. Nemsokára kitűnt, hogy felülmulta unokatestvérét s ez a leányt csak annál inkább ösztökélte, hogy kellemeivel és szeretetreméltóságával minél inkább lekösse.

Valóban a szerelem érzelme volt-e, mi szívében megmozdult? Avagy csak a magára hagyatott természetes szüksége volt, hogy legalább egy szívet tudjon magáért dobogónak? A szépség ingere, melyet Iddo gyakorolt reá, mind jobban erőt vett rajta, és rövid idő múlva egész szíve Iddoval volt tele. És Iddo kétséget kizáró módon árulta el, hogy unokatestvére rá nézve nem közönyös. Mások észrevették ezt, akárhányan irigységgel és féltékenységgel nézték és nem sokára az a hir kelt szárnyra, hogy egymásnak vannak szánva. Ez a hir az apa fülét sem kerülhette ki, és Mesullam hallgatott, nem zavarta a viszonyt és mind barátságosabb, mind nagyobb bizalommal volt Patrikával szemben.

A dolog így a rendes kerékvágásban látszott

folyni. De hirtelen olyan esemény jött közbe, mely mind e szépen fejlődött kötelékeket hivatva volt szétszakgatni.

Patrika egy napon nagybátyja dolgozószobájában volt, ahol ez több magasrangu egyénnel fontos tárgyalásokat folytatott. A tárgyalás folyamán egy fontos okmány szükségessége merült fel s mert a nagybátyja maga nem mehetett érte, titkos szobájában álló egy szekrényének kulcsát, melynek közelébe senkit sem eresztett, Patrikának oly megbizással adta, hogy a szükséges okmányt melynek alakját és helyét körülírta, hozza el.

De Mesullamnak tévednie kellett, mert Patrika az okmányt a jelzett helyen nem találta és mivel arra mégis sürgős szükség volt, indittatva érezte magát, hogy tovább keresse. Miután minden fiókot átkutatott, ráakadt az okmányra, és éppen a szekrényt akarta újra elzárni, amint szeme egy másik mellette fekvő csomagra esett, amelyen azonnal ráismert atyja irására és csodálkozva olvasta e szavakat: „Patrika fiának halálom után kézbesítendő.“

Erős borzongás futott rajta végig s mint a villám cikáztak agyában a gondolatok: Atyám nekem irt és nem adták át? Nem tulajdonom-e ez? Atyámnak hozzám intézett szavai maradhatnak-e előttem titokban? Nem kell-e magamhoz vennem, akárhol talállok rá? Atyámnak egy hangja a siron túlról, és én ne hallgassam meg? Meghagyások részemre, és ne tegyek nekik eleget? Tanácsok, és ne kövessem? Titkok, és én ne tudjam és rájuk se hederitsek? Ezen és más érzelmek viharoztak lelkében; halotthalványság ült ki arczára, keze reszketett, és tétovázás nélkül nyult a papir után, és zsebre dugta. — Miért nem adta át nagybátyám, miért hozta el otthonomból titkon és rejtette el? ...

A szekrényt és szobát elzárta, visszatért nagybátyja dolgozószobájába és átadta az okmányt. Mesullamot sokkal jobban elfoglalta a jelenvoltakkal való tárgyalás, hogysen unokaöcsöscse dult vonásait, aki nemsokára szobájába vonult vissza észrevette volna.

Itt olvasta megboldogult atyja irását. Minden sora után nagyobb felindultság ragadta meg vonagló szívet, mely a rettenetes benyomás következtében görcsösen huzódott össze. Miről szerzett meggyőződést? A leggyalázatosabb árulásról, melyet atyján saját bátyja követett el, aminek következtében atyja nemcsak vagyona nagy részét veszítette el, hanem élete is veszélyben forgott és csak a szerencsés sorsnak, a véletlennek köszönhetette a menekülést; de ami még inkább bántotta Patrika atyját, az a pokoli csalódás volt, mi egyetlen testvérebe vetett föltétlen bizalmát érte! Patrika nehezen szedte össze magát; órákig hevesen járt fel s alá szobájába; ökölbe szoritotta kezét, szemét az égre vetette, átkokat morzsolta magában és a megkönnyebbülésnek egyetlen könye sem fakadt fel szeméből. Így lopták meg atyját élete boldogságától, tették emberkerülő reme-

tévé, és így mérgezték el a saját ifjuságát is! És nemeslelkű atyja mégis minden boszút, a büntetés minden tényét megtiltotta a gonosz és segédeivel szemben és csak azért tudatta véle a titkot, hogy reá jogokat származtasson át, melyeket a megszorultság óráiban, de csak is akkor érvényesíthet. Atyjának ezen meghagyása élenkebben állott lelke előtt, hogy sem megtartását meg ne fogadta volna. E pillanatban az idő sem volt arra való, de sejtelen teljes lelkében érezte, hogy ideje elérkezik, még akkor is, ha ennek előnyeit nem a maga részére, hanem mások érdekében kellend is kihasználnia. Lelke mélyére zárta a titkot.

— Megjön az idő — szól — ki tudja, milyen közel van. Te megléssz boszulva, nemes atyám, de csak azon mód, amint te kívántad!

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenetek.

Benóni. Önök D.-ben akkor többet tudnak, mint mi itt Budapesten. Tény, hogy szó van dr. B.-ről, választás azonban még nem volt, tehát nem választhatták még meg dr. B.-t sem. Különbözik kizárva, hogy a tervezett tanfelügyelői állás ez idejüleg betöltve nem is lesz, hanem várnak vele míg jelentkezik oly férfi, kinek ne kelljen megküzdeni azon nehézségekkel, mikkel szembe kellene szállni egy homo novusnak.

Messullam. Epictet monlja: „A ki nem hiszi, hogy barátja szereti, azért nem hiszi, mert ő sem szereti barátját.“ Dr. R.-nek nincs igaza, de Önnek sem. Az igazság kettőjük közt fekszik a középén. Hagyják el mindketten álláspontjukat és közeledjenek feléje.

Dr. R. urnak H. Pinchasz, a főpap mondta, ő csak nem megyen az alacsony származásu Jiftachhoz, Jiftach meg azt hajtotta, ő, ki sófétja Izraelnek csak nem keresi fel a papot — és a kettő makacssága közt elvérzett a gyönyörű hajadon. V'daj lachkimi birmizi.

Gr. E. urnak B.-i. Ehhez bizony sok szó fér. Vannak hiányosságok, melyeknek nemléte számba sem jő, és vannak fölények, melyek nélkülözése nem hiányosság. Vannak aztán hiányok, melyek ellenkezője bizony jó tulajdon és vannak előnyök, melyek nemlétezése fogyatkozás. Ime 4 példa: Ha valaki vak, az hiány, de jut-e azért valakinek észbe előnynek betudni barátjának azt, hogy nem vak? — Valaki szépen tud énekelni, ez előny, de lehet-e ezért ezt mondani valakiről: hibája van, nem tud énekelni? — Valakinek rossz felfogása van, ez bizony fogyatkozás, de előnnyel bir, kinek jó a felfogása. — Az erő fölény, nemlétezése, a gyengeség hiány. Tanulmányának kiinduló pontja ennél fogva inog és inog szerintem az egész épület. Különbözik kizárva, hogy nagy szorgalomra valló munkáját közelebb közzé tesszük, ha egy kis átdolgozást nem sajnál.

P. S. urnak H. Mi is azon a véleményen vagyunk, hogy a rabbinak semmi köze ahhoz, miképen szervezi az előjáróság tisztán adminisztratív ügyeit.

Benjamin. Tudja isten! én nem látok ebben semmi erényt. Valamit nem tudni soh'sem dicsőség.

Pr. G. urnak Budapest. Ezt érdemltem én azért a nagy szolgálatért, melyet Önnek tettem? Képzeld csak, hogy cikkét kívánsága szerint csakugyan közzé tettem volna. Tyűh! milyen országos blamázs lett volna ebből. Még apró dedunokái is szemébe fogtak volna kacagni jó ösöknök, ki olyan badar dolgokat össze tudott komponálni. Én megmentettem Önt ettől. És mit tesz ezért Ön? kapja magát és megírja annak a „szivtelen“ szerkesztőnek hogy „csak tartsa meg a lapját magának, fizessenek elő azok, kiknek cikkeit felveszi. Én nemcsak, hogy elő nem fizetek többé, de lapját, a hol csak tehetni fogom, elnyomom.“ Már ezért a levélért csakugyan megérdemelné, hogy — cikkét közzé tegyem, de én istenem! ha Ön bolond — mit vétettek a többi olvasók!

K. tanár urnak Baja. Nagyon szép; természetesen közölni fogjuk. Köszönet és üdvözlés.

F. J. urnak Miskolcz. Forduljon, kérem, az izr. orsz. irodához (Fürdő-utca 10.) hol szívesen nyujtanak Önnek kérdésére nézve felvilágosítást.

Erdi. Tul lépne a legkimerítőbb üzenet keretét is. Szerezze meg dr. Kohn Sámuelnek „A zsidók története Magyarországon“ című könyvét (Atheneum kiadása); benne megtalál mindent, mit „szíve tudni vágyódik.“

Bachuré chemed. Tévednek, barátim. A rabbijelölt nem illeti meg minden bachurt, vagy szeminaristát. Rabbijelölt az, ki már a rabbiságra készül, azaz tanulmánya utolsó szakát végzi. A bachur pl. kinek már meg van a „morénu“-ja és csak a „háttóro“ elérésén fáradoz, vagy a szeminarista a két utolsó tanfolyamban: rabbijelölt. Az apró bachur, ki egyedül a „siur“-hoz sem járhat, vagy a szeminarista az alsó osztályokban oly kevéssé rabbijelölt, mint a gymnazista — orvos- vagy ügyvédjelölt.

Többeknek. Bischitz Johanna urnő nem fogad el Hirsch báróhoz intézett kérvényeket. Az illetők küldjék be kérvényeiket egyenesen Hirsch báróhoz Párisba (Rue de Rome 27) A párisi jótékonyági iroda az iratokat véleményadás végett beküldi Bischitzné urhölgy házában szervezett magyarországi jótékonyági irodához. Itt a nevezett hölgy adatokat szerzett be magának a kérvényezők felől és ha szükségét látja, azonnal meg is adja az általa vélelmezett segílyt, mit Párisból utólag mindig jóváhagynak, vagy pedig indítványt küld Párisba, mely rendszeren el lesz fogadva. Az indítványozott összeg aztán a nyugta bekérése után el lesz küldve rendeltetési helyére.

HIRDETÉSEK.

Arlejtési hirdetmény.

A pesti izr. hitközség az általa Budapesten VI. ker., Arena-ut és Szabolcs-utca sarkán építendő új izr. kórház alább felsorolt építési munkálataira nyilvános árlejtést hirdet:

1. Asztalos-munkára	előirányzat szerint forint	31,174.—
2. Lakatos-munkára	„ „ „	16,764.40
3. Mázoló-munkára	„ „ „	7,003.70
4. Üveges-munkára	„ „ „	3,986.25
5. Mozáik munkára	„ „ „	5,404.35
6. Keménypadozat munkára	„ „ „	5,634.—
7. Márvány mozaik lemez-kövezet munkára	„ „ „	4,564.—
8. Keramint lemez-kövezet munkára	„ „ „	4,723.92
9. Asphalt munkára	„ „ „	420.—
10. Esslingeni faredőnyök	„ „ „	6.000.—

Vállalkozók felhivatnak, hogy írásba foglalt zárt (kelőleg lepecsételt) ajánlataikat a pesti izr. hitközség titkári hivatalánál (dohány-utca 8.) legkésőbb 1887. évi junius 8-ikig d. u. 5 óráig benyujtsák, és ezzel egyidejűleg az ajánlati összeg 10% át készpénzben, pesti hitelintézeti betétkönyvben, pénztári utalványban vagy óvadékképes értékpapirokban (melyeknek a napi árfolyam szrinti 90%-a számíttatik) bánatpénzképen letegyék. — Később beérkezett ajánlatok, figyelembe nem vétetnek. — Az ajánlatok egységár alapján teendők. A tervek, feltételek, költségelbirányzatok és szerződési minták az építést vezető műépítész Freund Vilmos urnál Budapest, Arena-ut és Szabolcs-utca sarkán, a kórház építkezés helyén betekinthetők, illetve átvehetők. A beérkezett ajánlatok felett a pesti izr. hitközség kórházépítési végrehajtó bizottsága zárt ülésben fog határozni, fenntartván magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között szabadon választhasson.

Budapest, 1888. május 20-án.

A pesti izr. hitk. előjárósága.

Pályázat.

A vágújhelyi államilag segélyezett izr. négyosztályu reáliskolánál a magyar nyelv rendes tanszéke megürülvén, ennek betöltésére pályázat hirdettetik.

Ezen állomással **700** frt évi fizetés élvezete és heti 19 órai tanítás kötelezettsége jár.

Pályázni kívánók sziveskedjenek kellően felszerelt folyamodványaikat alulírotthoz f. é. július hó 15-ig beküldeni.

Okleveles középiskolai tanár hiányában nem okleveles is fog alkalmaztatni, egyelőre helyettes tanári minőségben.

Vágújhely, 1888, május 30-án.

Dr. Bortstieber Lajos,
izr. iskolaszéki elnök.

Pályázat.

A vágújhelyi izr. polgári leányiskolánál egy tanítónői állás betöltendő. Ezen állomással **600** frt évi fizetés élvezete és heti 30 órai tanítás kötelezettsége jár.

A nyelvtörténelmi szakcsoportból polgári iskolákra képesített, izr. vallásu és hajadon állapotú pályázók sziveskedjenek kellően felszerelt folyamodványaikat alulírotthoz f. é. június 15-ig beküldeni.

Vágújhely, 1888. május 30-án.

Dr. Bortstieber Lajos,
izr. iskolaszéki elnök.

Pályázat.

A pécsi izr. hitközségnél elhalálozás folytán a jegyzői állás megüresedvén, erre ezennel pályázat nyittatik. Ez álláshoz szükséges qualificatio: a magyar és német nyelv teljes ismeretét szóban és írásban, a könyv és számvitel ismeretes, jártasság a héber tudományokban. Évi fizetés **800** frs, szabad lakás és egyes funkciókkal összekötött díjak.

Pályázni kívánók tartoznak minősítésüket, ugy eddigi alkalmazásukat, életkorukat, családi állapotukat s igazoló bizonyítványukat június hó 15-ig az alólirt előljáráshoz benyújtani.

Kelt Pécsen, 1888. május hó 7-én.

A pécsi izr. hitközség előljárása.

Nevelőt

keresek két, az elemi iskolát látogató fiam mellé, ki küönös képességgel bír a talmudoktatásban, teljesen bírja a magyar és német nyelvet, és az elemi iskolai tárgyakban is helyesen oktatni képes. Évi fizetés **200** frt és teljes ellátás.

Reizmann Hermann
Kis-Várdán, (Szibolcs n.)

A „Gizella forrás”-nak elemzése és leírása.

A „Gizella-forrás”

vize a legtisztább és legjobb natron-savas vizekhez tartozik, amit a giesshüblü „Otto-forrás” vizéhez való összehasonlítás mutat. A „Gizella-forrás” mészben, keserűföldben és az emésztésre zavarólag ható egyéb alkatrészekben szegény, holott szénsavas natriumban, szabad és kötött szénsavban gazdag.

A nevezett víz használásának jótékony hatása kitűnik:

- Emésztési zavaroknál, gyomorhív és savanyus böfögéseknél;
- nyalkhoti gyuladás, gyomorhurut és dugulások, továbbá torokfő-, légső-, tüdő-, hólyag- és húgycső-hurutnál.
- De különösen fölülmulhatatlan jó hatása, zsenge, gyengélkedő nők és hosszas betegségben szenvedő férfiakra nézve.

A szabad és kötött szénsav tartalma teszi a nevezett vizet elsősorú asztali itallá. Természetes szikviz, anélkül, hogy mint a mesterségesen előállított és az egészségre gyakran hátrányos szikviz utóbajait vonná maga után. Borba való vegyítésére már csak azért is igen alkalmas, mivel azt nem festi feketére. Gyümölcsök levével vegyítve a champagnerhez hasonló itallá tesz.

Á „Gizella-forrás” alkatrészeinek elemzése

a gráci chemikus

Dr. Reibenschuh A. F. tanár szerint.

10,000 rész vízben foglaltatik:

A) állandó alkatrészek:

Szénsavas natr.	11-9930
” lithium	0-0326
” calcium	3-3610
” magnesium	1-6550
” vasoxydul	0-1106
kénsavas káli	1-7539
” natrium	0-1752
chlornatrium	0-9687
kovasav	0-3201
B) elillanó alkatrészek:	
kötött szénsav	7-1812
szabad ”	23-18-8
Az alkatrészek összege	50-9401

Az „Otto-forrás” alkatrészeinek elemzése.

Dr. Novák egyetemi tanár szerint.

10,000 rész vízben foglaltatik:

Szénsavas natr.	11-9280
” káli	1-0862
” lith.	0-1039
” stront	0-0298
” magn	2-1339
” calc	3-4384
agyagföld	0-0290
kovaföld	0-5941
klorkáli	0-3038
kénsavas káli	0-3397
D. szénsavas vasoxid	0-0360
” manganox.	0-0138
eredeti állományok	0-0198
szab. szénsav	23-7396
Az alkatrészek összege	43-7960

A két elemzés összehasonlítása alkalmával kitűnik tehát, hogy a „Gizella-forrás” állandó alkatrészekben az Otto-forrást még fölülmulja.

Ár palaczkonként	Liter	2	1½	1	½
		27	25	19	14 kr.

Az üres palaczkért megtérítettik

	8	7	5	4 kr.
--	---	---	---	-------

A t. cz. közönség kényelme czéljából 5 palaczkon felüli rendelések házba küldetnek.

Kapható minden gyógyszerár, fűszerkereskedés, vendéglő és kávéházban.

A „Gizella-forrás”

f ö r a k t á r a .

Legtisztább égvényes savanyu kut
BUDAPEST,

IV. Károly-körut 26., Rostély-utca sarkán.

Képvisező: ANISZ J.

☛ Telefon-czim: ANISZ. „Gizella-forrás.” ☛

Rendelések pontosan eszközöltetnek.

